

Framtidskompassen AB
556786-5943

2023-09-29

Dnr 2022:8801

*Rättelse av beslut enligt 36 § förvaltningslagen
(2017:900) den 9 oktober 2023/Anna Johansson

Beslut

efter kvalitetsgranskning av lärares arbete för
att tidigt motverka könsbundna utbildnings-
och yrkesval vid Framtidskompassen Västra
Ingelstads skola, Framtidskompassen AB

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Framtidskompassen i Västra Ingelstad avseende verksamhetens kvalitet vad gäller lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att undersöka hur skolor genom undervisning och studie- och yrkesvägledning arbetar i årskurs 4-6 för att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I granskningen bedöms följande frågeställning:

- I vilken utsträckning arbetar lärare i undervisningen med att motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området vilket beskrivs i bilaga 2. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. På det granskade området bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola/verksamhet bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Framtidskompassen i Västra Ingelstad i följande utsträckning:

Lärare arbetar i *flera delar* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar.

- Lärarna behöver medvetet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll.

- Lärarna behöver se till att studie- och yrkesvägledningen i undervisningen är aktuell och uppdaterad och vidgar elevernas perspektiv utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast ~~den 2023-03-19~~ *2024-03-19 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:8801) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning inom området.

Lärares arbete för att motverka könsstereotypa föreställningar

Inom detta område granskas hur lärare arbetar för att skapa en jämställd undervisning, hur lärare arbetar för att undervisa om jämställdhet och hur lärare arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärarna arbetar i flera delar med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärarna reflekterar över de normer som genomsyrar undervisningen och ibland problematiserar dessa tillsammans med eleverna. Lärarna utformar ofta undervisningen så att den inte ska reproducera könsstereotypa uttryck och arbetar för att främja ett inkluderande klassrumsklimat där kön inte ska definiera elevers ambitioner. Vidare visar granskningen att lärarna fångar upp frågor som ger eleverna möjlighet att reflektera kring begränsande föreställningar om kön och uppmuntrar ansträngningar som går emot könsstereotypa uttryck. Emellertid visar granskningen att även om lärarna i vissa ämnen undervisar om frågor som rör jämställdhet, sker inte detta på ett sätt som är medvetet och kontinuerligt. Lärarna inkluderar vissa inslag av studie- och yrkesvägledning i undervisningen och problematiserar då könsbundna studie- och yrkesval, men detta sker inte heller kontinuerligt och systematiskt och lärarna arbetar inte för att studie- och yrkesvägledningen ska vara relevant, uppdaterad och omfatta ett jämställdhetsperspektiv.

Lärares arbete för att skapa en jämställd undervisning

Granskningen visar att lärarna reflekterar över de normer som genomsyrar undervisningen och ibland problematiserar dessa tillsammans med eleverna. Vid intervjun säger lärare att de tillsammans pratar om hur viktigt det är att de själva är medvetna om vilka normer de förmedlar för att kunna bemöta eleverna på ett mer förutsättningslöst sätt. Lärarna förklarar att de framförallt diskuterar normer i undervisningen när eleverna spontant lyfter frågor som rör kön, snarare än genom planerade eller uttalade moment. Både lärare och elever säger vid intervjuerna att de upplever att pojkar och flickor behandlas på samma sätt. Samtidigt framgår det av både elev- och lärarintervjuerna att pojkar ibland tar större plats i klassrummet

och upplevs som stökigare, medan flickor ofta tar skolarbetet på större allvar. I skolenkäten för vårterminen 2023 är svarsvärdet för flickor lägre än för pojkar på frågor som rör studiero, trygghet och i vilken utsträckning de tror att de vuxna ingriper vid kränkande behandling. Flickor anger också i lägre utsträckning än pojkar att lärarna får dem att bli intresserade av skolarbetet. Lärarna säger att de inte har diskuterat just dessa resultat, men rektorn säger att skolledningen känner till skillnaderna och har påbörjat ett arbete med att ta reda på vad de kan bero på genom frågestunder med elever. Vidare berättar rektorn att skolans personal under innevarande läsår ska arbeta kring ett material om jämställdhet och normer från Jämställdhetsmyndigheten.

Vidare visar granskningen att lärarna ofta utformar undervisningen så att den inte ska reproducera könsstereotypa uttryck och föreställningar. Vid intervjuer med både lärare och elever framkommer att lärarna arbetar med klassrumsplaceringar och gruppindelningar på ett medvetet sätt. Samtidigt framgår det av elevintervjuerna att elever från en klass upplever att lärare ibland placerar ut flickor som stötdämpare mellan stökiga pojkar. Lärare förklarar att det inte är deras avsikt att använda flickor som stötdämpare, utan att de hela tiden försöker skapa klassrumsplaceringar som gynnar både elevernas kunskaper och sociala utveckling. Vidare framgår det av lärarintervjun att lärarna inte har lagt märke till om det finns undervisningsformer som särskilt gynnar pojkar respektive flickor, delvis för att de snarare utgår från vad som gynnar enskilda elever. Dock har en lärare noterat att pojkar tenderar att dominera samtalet om hen ställer för många öppna frågor, varför läraren försöker ställa andra typer av frågor. Lärare berättar också att de har gjort en översyn av de läromedel de använder och bland annat granskat hur kön representeras i materialet, vilket har bidragit till en ökad medvetenhet kring hur de väljer undervisningsexempel utifrån hur kön gestaltas. Av elevintervjuerna framgår att eleverna upplever läromedlen som jämställda. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna använder olika tekniker för att fördela talutrymmet i klassen. Rektorn förklarar att skolan har haft ett medvetet arbete kring talutrymme sedan 2022, då det genom elevenkäter och uppföljande frågestunder med eleverna uppdagades att flickor upplevde att de fick mindre utrymme på lektionerna. Elever berättar vid intervjuerna att lärarna ofta ger ordet också till de som inte räcker upp handen eller utformar muntliga övningar där det är meningen att alla elever ska bidra, till exempel genom att vid högläsning läsa var sin mening.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar aktivt för att främja ett inkluderande klassrumsklimat avseende bemötande och tilltal så att kön inte ska definiera elevers ambitioner. I intervjuer med både lärare och elever framkommer att lärarna undviker att benämna eleverna efter kön, utan istället använder namn eller könsneutrala pronomen. Vidare säger lärare att de försöker utmana elevernas

föreställningar om kön till exempel genom att använda sina egna erfarenheter som normbrytande exempel. Av både elev- och lärarintervjuer framgår att lärare hjälper och uppmuntrar både flickor och pojkar på ett sätt som eleverna upplever som rättvist och anpassat efter varje elevs förmåga.

Lärares undervisning om jämställdhet

Granskningen visar att lärarna fångar upp frågor som ger eleverna möjlighet att reflektera kring begränsande föreställningar om kön och att lärarna uppmuntrar ansträngningar som går emot könsstereotypa uttryck. Lärare säger vid intervjun att det är viktigt att ta till vara och följa upp elevernas tankar kring jämställdhet. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att det på skolan finns en hög medvetenhet om att det kompensatoriska uppdraget även omfattar frågor som rör elevers framtida studie- och yrkesval. Till exempel berättar rektorn och lärare att det har förekommit att vårdnadshavare har ifrågasatt varför deras barn behöver läsa vissa ämnen utifrån att de förväntar sig att till exempel pojkar ska ha vissa intressen, vilket skolan har bemött och utmanat. Lärare ger också uttryck för att de ser det som sin uppgift att fungera som en motvikt till de skeva ideal som eleverna exponeras för i samhället, vilket omfattar att nyansera könsstereotypa föreställningar om utseende, egenskaper och karriärvägar. Idrottsläraren utformar lektionsaktiviteter på ett sätt som är könsneutralt och medvetet inkluderande och försöker också använda icke-stereotypa förebilder, till exempel genom att låta pojkar visa övningar i gymnastik. På liknande sätt har bildläraren utformat arbetsuppgifter på ett sätt som även ska inkludera de pojkar som annars visar bristande intresse för ämnet. Elever berättar också att de har diskuterat och fått reflektera kring skilda förutsättningar för pojkars och flickors, mäns och kvinnors idrottsutövning inom bland annat proffsfotboll och ifråga om träningstider för konståkning respektive ishockey. Både elever, lärare och rektorn säger att även om många elever på skolan har intressen som traditionellt förknippas med det ena könet, finns det elever som har normbrytande intressen och att det förekommer att lärarna uppmärksammar och uppmuntrar detta i skolan, framförallt i ämnet idrott och hälsa.

Vidare framgår av granskningen att även om det förekommer att lärarna undervisar om frågor som rör jämställdhet, så sker inte detta på ett medvetet och kontinuerligt sätt. Elever säger att de framförallt pratar om jämställdhet på mentorstiden och i de samhällsorienterande ämnena. Lärare ger vid intervjuerna enstaka exempel på hur de anlägger ett jämställdhetsperspektiv på innehållet inom vissa arbetsområden. I ämnena historia och geografi har lärarna exempelvis belyst hur könsroller förändras över tid och kan se olika ut i olika länder. Inom arbetsområdet ekonomi har läraren pratat med eleverna i en årskurs om yrken, kön och löneskillnader. I ämnet bild har eleverna fått arbeta med identitetsfrågor, bland annat genom att kritiskt granska vilka roller flickor respektive pojkar tilldelas i

reklam. Samtidigt beskriver rektorn att lärarna även i andra ämnen tar upp frågor som berör jämställdhet, normer och identitet, bland annat genom att lyfta manliga och kvinnliga uppfinnare och kompositörer och diskutera religioner i koppling till kön och identitet. Emellertid framgår det sammantaget av intervjuer med rektorn och lärare att lärarna inte på ett sätt som är medvetet och kontinuerligt anlägger ett jämställdhetsperspektiv på det centrala innehållet.

Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Granskningen visar att lärarna emellanåt inkluderar inslag av studie- och yrkesvägledning i undervisningen och ibland problematiserar könsbundna studie- och yrkesval, men att det inte sker kontinuerligt och systematiskt. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna ibland väver in frågor som rör studie- och yrkesvägledning i undervisningen, bland annat genom en lektionsmodell där fokus riktas mot *varför* eleverna ska lära sig vissa saker. Samtidigt ger eleverna vid intervjuerna få exempel på när de har pratat om olika ämnens eller kunskapers relevans för framtida utbildningar eller yrken. De elever som redan nu har olika idéer om vad de vill göra i framtiden kan heller inte minnas att de har pratat om detta med sina lärare. Vidare ger lärare, elever och rektorn konkreta exempel på hur studie- och yrkesvägledning tas upp i undervisningen framförallt från de samhällsorienterande ämnena, där lärarna har belyst hur olika yrken kan förändras över tid och mellan platser samt problematiserat frågor som rör kön och lön, liksom könsstereotypa föreställningar om yrkesgrupper. Elever från en årskurs nämner också att de har fått skriva personliga brev till läraren där de berättade om sitt drömyrke, men att de sedan inte har pratat mer om det. Lärare berättar att skolans arbete med studiebesök och besök av yrkesverksamma delvis stannade av under pandemin, men att de försöker ställa studie- och yrkesvägledningsfrågor när de göra andra typer av studiebesök eller deltar i kulturevenemang, till exempel museibesök. Av inskickad dokumentation liksom av intervjuer med rektorn, studie- och yrkesvägledaren och lärare framgår att skolan från och med innevarande termin ska inleda ett arbete kring studie- och yrkesvägledning i undervisningen utifrån en digital plattform, men att detta arbete än så länge befinner sig på planeringsstadiet.

Slutligen visar granskningen att lärarna inte använder studie- och yrkesvägledarens kompetens eller på annat sätt arbetar systematiskt för att studie- och yrkesvägledningen ska vara relevant, uppdaterad och omfatta ett jämställdhetsperspektiv. I inkommen dokumentation beskriver rektorn att avsikten är att studie- och yrkesvägledaren ska ta del av lärarnas planeringar, men det framgår av intervjuer med rektorn, studie- och yrkesvägledaren och lärare att detta inte sker i nuläget. Det framgår också av intervjuer med rektorn, lärare och studie- och yrkesvägledaren att studie- och yrkesvägledaren inte gör några insatser riktade mot elever eller lärare i årskurs 4-6, och att lärarna hittills inte har använt sig av

studie- och yrkesvägledaren som en resurs för kompetensutveckling. Rektorn säger vid intervjun att lärare får uppdaterad information om studie- och yrkesvägledning främst genom de nyhetsbrev kring skola och skolutveckling som skolan prenumererar på och genom en återkommande föreläsning med en framtidsanalytiker, som dock inte brukar beröra frågor som rör kön. Lärarna berättar att de inte har deltagit i den kompetensutvecklingsinsats kring studie- och yrkesvägledning som riktats mot lärarna på högstadiet och att några av dem främst använder sig av egna erfarenheter av att arbeta med studie- och yrkesvägledning. Både rektorn och lärare ger uttryck för en förhoppning om att det kommande arbetet utifrån den digitala plattformen om studie- och yrkesvägledning ska bidra med ökad struktur och aktualitet till lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver medvetet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll.

Granskningen visar att lärarna fångar upp elevernas spontana frågor om jämställdhet samt uppmärksammar och uppmuntrar elevernas intressen även när de går emot könsnormer. Samtidigt saknas ett medvetet och kontinuerligt arbete kring hur ett jämställdhetsperspektiv kan anläggas på undervisningen i olika ämnen, vilket gör att jämställdhet riskerar att enbart behandlas genom enstaka punktinsatser.

Av läroplanens inledande del om skolans värdegrund och uppdrag framgår att jämställdhet mellan kvinnor och män är ett av de värden som skolan ska gestalta och förmedla. Vidare ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter. Hur skolan organiserar utbildningen, hur elever blir bemötta och vilka krav som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt.¹

I läroplanens avsnitt om normer och värden anges att alla som arbetar i skolan ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor. Skolans vardagliga arbete ska präglas av ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Lärarna har ett särskilt ansvar för att tillsammans med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka

¹ Lgr 22, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppdrag*.

människors möjligheter. Det här omfattar både att synliggöra hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor, men också att planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna på ett systematiskt sätt identifierar möjligheter att anlägga ett jämställdhetsperspektiv på det centrala innehållet. Genom att tillsammans arbeta med att stärka jämställdhetsperspektivet i undervisningen kan lärarna utveckla kollegiets medvetenhet kring hur en ensidig syn på kön begränsar olika kunskapsområden. Detta handlar dels om att belysa relationen mellan könen och hur kvinnors roll och bidrag ofta osynliggjorts, men även om att problematisera detta tillsammans med eleverna. Rektorn bör erbjuda konkreta förutsättningar för att ett sådant arbete ska komma till stånd, till exempel genom att utöka det påbörjade arbetet kring jämställdhet till att även omfatta undervisningens planering och innehåll.

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver se till att studie- och yrkesvägledningen i undervisningen är aktuell och uppdaterad och vidgar elevernas perspektiv utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Av granskningen framgår att även om skolan har inlett ett strukturerat arbete kring hur studie- och yrkesvägledning bättre kan integreras i undervisningen, har lärarna hittills inte fått möjlighet att använda sig av studie- och yrkesvägledarens kompetens för att se till att studie- och yrkesvägledningen är relevant och uppdaterad och omfattar ett jämställdhetsperspektiv. Lärarna har heller inte andra sätt att systematiskt hålla sig uppdaterade kring frågor som rör studie- och yrkesvägledning. Härigenom riskerar studie- och yrkesvägledningen i undervisningen att ske sporadiskt och på ett sätt som inte i tillräcklig grad utvecklar elevernas förmåga att göra genomtänkta val oberoende av könsstereotypa föreställningar.

Enligt 2 kap. 29 § skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Skolverkets allmänna råd tydliggör att studie- och yrkesvägledningen ska vidga elevens perspektiv genom att utmana eleven i hans eller hennes föreställningar om framtiden. Därför bör lärare i undervisningen utmana, problematisera och visa på

² Lgr 22, avsnitt 2.2, *Normer och värden*.

alternativ till traditionella föreställningar om kön, kultur och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval.³ Vidare anger läroplanen att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller social eller kulturell bakgrund.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna under ledning av rektorn utvecklar arbetet med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Studie- och yrkesvägledningen ska kontinuerligt integreras i undervisningen i alla ämnen på ett sådant sätt att alla elever får tillgång till aktuell information som utmanar och vidgar deras tankar kring framtida yrken och studier. I detta ingår att lärarna på ett systematiskt sätt synliggör hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och utmanar de könsstereotypa föreställningar om normer som hänger samman med sådana val. En förutsättning för att studie- och yrkesvägledningen ska vara relevant och uppdaterad är att lärarna ges möjlighet att skaffa sig aktuell kunskap om vilka faktorer som påverkar elevernas valmöjligheter, vilka föreställningar elever har kring framtida studier och yrken samt hur de faktorerna samverkar. En framkomlig väg är att lärarna får möjlighet att använda studie- och yrkesvägledarens kompetens. Detta kan exempelvis ske inom ramen för det kommungemensamma arbete kring en digital plattform för studie- och yrkesvägledning som Framtidskompassen har anslutit sig till och där skolans studie- och yrkesvägledare deltar.

X Anna Johansson

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Johansson

X Ulrika Kolben Waaranperä

Föredragande
Signerat av: Ulrika Kolben Waaranperä

I handläggningen av ärendet har även Malin Lundquist, undervisningsråd, deltagit.

³ SKOLFS 2013:180. *Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning.*

⁴ Lgr 22, avsnitt 2.6, *Skolan och omvärlden.*

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket på Framtidskompassen i Västra Ingelstad genomfördes den 29 augusti 2023 av utredarna Ulrika Kolben Waaranperä och Malin Lundquist.

Framtidskompassen ligger i Västra Ingelstad i Vellinge kommun och är en F-9-skola med 409 elever. Det är en av två skolenheter som ägs och drivs av Framtidskompassen AB. I årskurs 4-6 finns en klass med 46-47 elever per årskurs. Varje klass är uppdelad i två basgrupper. Skolan leds av en rektor. Skolan köper in studie- och yrkesvägledning av kommunen till en omfattning motsvarande 20 % av en heltidstjänst.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med skolans studie- och yrkesvägledare eller den som fullgör motsvarande uppgifter
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Följande kriterier granskas:

- Undervisningens form - hur lärarna utformar och genomför undervisningen utifrån ett jämställt och normmedvetet förhållningssätt.
- Undervisningens innehåll – hur lärarna undervisar om jämställdhet.
- Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/om-utredningarna/tematiska-granskningar)

Bilaga 3: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Bilaga 4:

Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Utvecklingsområde 1: Lärarna behöver medvetet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?
Utvecklingsområde 2: Lärarna behöver se till att studie- och yrkesvägledningen i undervisningen är aktuell och uppdaterad och vidgar elevernas perspektiv utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?